

Fra fælles aftensmød til fjernundervisning

Farmakonomskolen lukkede ned, og eleverne blev sendt hjem til fjernundervisning og eksamen foran pc'en, da COVID-19 ramte. Om eleverne kan komme tilbage efter sommerferien, er endnu tvivlsomt. Farmakonomskolen vil gøre, hvad man kan.

Tekst: Kim Andreassen, freelancejournalist

Det blev ikke til meget søvn for Pharmakons administrerende direktør og rektor for farmakonomuddannelsen, Lotte Fønnesbæk, natten mellem tirsdag og onsdag den 10. og 11. marts 2020. I de dage udviklede COVID-19 epidemien sig time for time i Danmark, og det gjorde bekymringen og usikkerheden også blandt farmakomomeleverne.

“I løbet af tirsdagen begyndte jeg at få henvendelser fra de elever, som var taget hjem fra skoleopholdet hos os om fredagen. Nogle sagde, at de var syge. Andre var usikre på, om de var i risiko, fordi de havde været i nærheden af nogen, der havde været ude at rejse. I løbet af dagen blev jeg mere og mere bekymret ved tanken om, at Farmakonomskolen kunne risikere at blive epicentret for coronasmitte på apotekerne i Danmark. Eleverne bor jo her og har både undervisning, aftensmad og masser af socialt samvær sammen. Derefter sender vi dem tilbage til apotekerne overalt i landet”, fortæller Lotte Fønnesbæk om de overvejelser, hun gjorde sig den tirsdag aften og nat i marts.

Usikkerhed og bekymring

I tæt dialog med Pharmakons bestyrelsesformand,

Farmakonomforeningen, Apotekerforeningen og skolens ledelse tog hun i løbet af onsdag den 11. marts beslutningen om at sende det nye hold af tredjeårsstuderende, som om mandagen havde indlogeret sig på skolen, hjem igen.

“Jeg kunne med den udvikling, der var i samfundet på det tidspunkt, ikke tage ansvaret for hverken elevernes sundhed, eller at vi eventuelt kunne bidrage til en smittespredning, som også ville påvirke sikkerheden for forsyning af lægemidler i Danmark”, siger Lotte Fønnesbæk.

De godt og vel 100 elever modtog beskeden blandedt. Flere var meget kede af det og græd. Det var deres sidste skoleophold inden den afsluttende eksamen. Der var planlagt fest og afsked med både hinanden og skolens lærere og personale, som mange af eleverne har et nært forhold til. Alt det blev pludseligt ikke til noget.

Mange af eleverne blev samtidig usikre og bekymrede for den næste tid. Blandt dem tredjeårseleven Mette Schou fra Horsens Svane Apotek.

“Først tænkte vi, at vi ikke kunne tage de prøver, som vi skulle tage for at bestå det sidste forløb. Samtidig begyndte vi at tænke på eksamen. Ville vi nu nå at lære det, som vi skulle for at bestå? Og oveni det gik det op for os, at vi ikke ville komme til at se hinanden igen”, fortæller hun.

Vi har været igennem det sammen om uddannelsesansvarlig på Bramminge Apotek er Jonna Kristensen vant til at skulle hjælpe farmakomomelever godt på vej gennem deres uddannelse. Hun indså hurtigt, at situationen med COVID-19 og overgangen til fjernundervisning gav hende en endnu vigtigere rolle i at støtte og vejlede eleverne.

“I starten var eleverne meget frustrerede og bekymrede. De har ikke været bange for at være i

// Det har for eksempel fungeret fint med videoer, men mange af vores opgaver er lavet til gruppearbejde, og det har været svært. Jeg er da stadig lidt usikker på eksamen - især på den mundtlige del. Normalt plejer man for eksempel at sidde med de lægemidler i hånden, som man skal eksamineres i. Nu bliver de vist online. Det er anderledes”.

**METTE SCHOU,
TREDJEÅRSELEV FRA
HORSENS SVANE APOTEK**

skranken og for at blive smittet, men de har været bange for, om undervisningen online nu også var god nok, og om de nu ville få lært alt det, som de skulle til eksamen. Når eleverne er på skole, er de vant til at have en meget struktureret dag. Nu skulle de i langt højere grad selv strukturere den og tage ansvar for deres læring. Det har været en stor udfordring for mange, og her har jeg måttet tage flere

snakke med mine elever end normalt”, fortæller Jonna Kristensen.

COVID-19 har givet Jonna Kristensen en tættere relation til de elever, som hun har under sine vinger.

“Nu har vi været noget igennem sammen, og vi har været fælles om frustrationer og usikkerhed. Jeg har skullet holde ekstra øje med dem og igen og >

- > igen spørge ind til, hvordan de har det. Samtidig har jeg manet til ro og sagt, at vi er nødt til at tage en dag ad gangen, og at det nok skal gå det hele”, siger Jonna Kristensen.

Fleksibel undervisning fungerer

Underviserne på Farmakonomskolen har knoklet for at give eleverne et så godt fjernundervisningsforløb som muligt. Det har været en stor udfordring, blandt andet fordi undervisningen på skolen

normalt er meget lidt klassisk forelæsningsundervisningen og meget mere interaktiv med øvelser, diskussioner og gruppearbejde. Også de har kunnet mærke elevernes usikkerhed.

“De gik fra en hverdag, hvor det hele er sat i system med et fast skema, nærmest lige fra de stod op til de gik i seng, til, at de selv skulle planlægge deres dag. Det var svært for nogle af dem, og derfor har vi også lavet et fleksibelt online undervisningsskema, hvor flere sessioner blev gentaget og også optaget, så eleverne kunne deltage, når det passede. Så har vi haft online spørgetimer og kaffemøder for hver klasse, hvor man kunne spørge om alt”, siger Hanne Dagmar Raaberg, sektionsleder for Kurser og Eksamen på farmakonomuddannelsen, og tilføjer, at de også har haft tæt, individuel kontakt med flere af eleverne i den seneste tid for at vejlede og guide dem.

Mette Schou håber, at fjernundervisningen har gjort hende og de andre tredjeårselever klar til eksamen.

“Det har for eksempel fungeret fint med videoer, men mange af vores opgaver er lavet til gruppearbejde, og det har været svært. Jeg er da stadig lidt usikker på eksamen - især på den mundtlige del. Normalt plejer man for eksempel at sidde med de lægemidler i hånden, som man skal eksamineres i. Nu bliver de vist online. Det er anderledes”, siger Mette Schou.

Uafklaret efterår

Til august starter uddannelsesforløbene for farmakomelever igen op på Farmakonomskolen. Om det bliver som normalt med ophold på skolen, eller om fjernundervisningen fortsætter, er endnu usikkert.

“Som situationen ser ud, hvor myndighederne har givet lov til, at efterskoler og højskoler åbner igen, så er vi også klar. Jeg er lidt mere usikker på, om apotekerne er klar. Der er jo stadig en risiko for at sprede virus bredt rundt i landet, når vi har undervisning på den måde, som vi har det. Det skal vi have en god dialog med Apotekerforeningen og Farmakonomforeningen om”, siger Lotte Fønnebæk. ■

5 gode råd til apoteker med farmakomelever under COVID-19

- 1 **Ryk tættere på:** Som uddannelsesapotek er det vigtigt at støtte den studerende i den nye læringssituation og rykke lidt tættere på. Normalt vil man give mere slip, når de er på skoleophold. Når de nu er hjemme, er der en anden brug for støtte. Vær lidt mere opmærksom på, at de skal lære noget på en ny måde. Lyt til den enkelte elevs behov. Vær især opmærksom på, at flere kan have brug for hjælp til at planlægge deres dag.
- 2 **Giv dem ro** til at studere og forberede sig til eksamen: Vigtigt, at de får den ro, som de har brug for, til at gennemføre undervisning og eksamen.
- 3 **Hav tålmodighed** i forhold til, at vi ikke klart kan se, hvordan efteråret bliver. Og at der kan komme ændringer, som vi ikke kan planlægge. Apotekerne skal være tålmodige og hjælpe de studerende med at være tålmodige.
- 4 **Fejr de studerende**, når de bliver færdige: Vi kan ikke tilbyde dimensionsfest, som vi plejer. Elektronisk fejring vil der blive på en eller anden måde. Vi håber, at apotekerne også lokalt vil fejre, at de studerende bliver færdige. Apotekerne må gerne hjælpe os med at få fejret de unge mennesker.
- 5 **Brug Farmakonomskolen:** Kontakt skolen i tilfælde af spørgsmål om undervisning og eksamen. Og meld tilbage, hvis der er noget i undervisnings- eller informationsmateriale, der kunne være anderledes.